

مستووليت متن و شکل بدوش نويسنده مضمون ميباشد، عقیده نويسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۶/۰۳/۱۲

احسان الله ارينزی

افریقا

(قسمت چهل و یکم)

گابون Gabon

(قسمت اول)

نام اختصاری: GB

نام رسمی: جمهوری گابون Gabon Republic

نام جهانی: گابون Gabon

نام محلی: Republique Gabonaise

نوت: این نام از کلمه Gabao پرتگالی گرفته شده که مکتشفین اولی، به دهانه دریای Komo در نزدیکی های پایتخت لیبرویل خطاب میشده است.

جغرافیای طبیعی:

موقعیت جغرافیایی: نیم کره شرقی، نیم کره شمالی، نیم کره جنوبی. کشور گابون در منطقه مرکزی براعظم افریقا، به هر دو طرف خط استوا (در هر دو سوی دایره استوا)، در کنار شرقی بحر اتلس، بین طول البلد های شرقی 11.5° - 14.5° ، عرض البلد های شمالی 3° و عرض البلد جنوبی 4° موقعیت دارد. مساحت: 267667km^2 یا 99103 میل مربع (هفتاد و هشتمین کشور جهان). خشکه 257667km^2 و آب 10000km^2

حدود اربعه:

شمال: کامرون 349km – Cameroon و گینی استوایی 345km – Equatorial Guinea

جنوب: جمهوری کانگو Republic of Congo

شرق: کانگو (بشمول سرحد جنوبی) – 2567km

غرب: بحر اتلس Atlantic Ocean (خلیج گینی).

گابون با خشکه 3261km و با آب 885km سرحد دارد.

کوه ها: کریستال Cristal، بینگو Bengoue، بوندیگوا Boundinga، ایبلدونجی Iboundji و ماسیف دی شایل Mssifde Chaillu.

قلل مرتفع: ایبلدونجی – 1575m، کومونا Koumouna – 644m و بینگو – 549m

دریاها: لوبیندو Luindo، اونگونو Ngouni و اوگوه Ogooue – 850Km

د پانو شمیره: له 1 تر 4

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکني د لیکنيزی بني پاروالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

اقلیم: آب و هوای گابون، استوایی، گرم، مرطوب و سوزان است. اندازه متوسط حرارت گرمترین ماه (اپریل) در مناطق ساحلی 27° و در مناطق مرکزی 24.5° و اندازه متوسط حرارت سردترین ماه (جولای) در مناطق ساحلی 23° و در مناطق مرکزی 21° درجه ثبت شده است.

گابون باران فراوان دارد. اندازه بارنده گی متوسط سالانه این کشور در مناطق مرکزی 2000mm - 1500mm و در مناطق ساحلی الی 3000mm است.

گابون بعثت تبخیر آب خلیج گینی هوای بسیار مرطوب دارد. این کشور دو فصل بارانی دارد. اول از اوسط ماه جنوری تا اوسط ماه می و دوم از اوایل ماه اکتوبر تا اوسط ماه دسمبر.

سایر خصوصیات جغرافیایی: گابون یک کشور نیمه کوهستانی است که کوه ها و قله های بلند ندارد. مناطق شمالی سواحل غربی این کشور برای کشتیرانی بسیار مناسب اند و کشتی ها میتوانند با سهولت رفت و آمد کنند. زمین های ساحلی گابون که دارای حدود 200 الی 300Km عریض میباشد، ارتفاع کمتر دارد و از مواد رسوبی بحری تشکیل شده اند. ارتفاع این زمین ها آرام - آرام بسوی مناطق مرکزی کشور بیشتر شده و بلندی آن افزایش می یابد.

به استثنای مناطق جنوب غربی، تمام نقاط باقیمانده این کشور را جنگلات انبوه استوایی پوشانیده و دریای اوگوه قسمت اعظم زمین های این کشور را سیراب میسازد.

بطور عموم کم ارتفاع ترین منطقه گابون از سطح بحر (بحر اتلس) با ارتفاع صفر متر و مرتفع ترین آن ایبدوچی است که 1575m ارتفاع دارد.

جغرافیای سیاسی - بشری:

پایتخت: لیبرویل Liberville. نفوس 870000 نفر (2023).

نفوس: 2455105 نفر (جولای - 2023).

نوت: گابون از جمله کشورهای است، که مردم آن بعثت AIDS تلفات سنگینی را متحمل شده اند. ایدز طول عمر انسانها را کاهش داده و مرگ و میر کودکان و سالمندان را افزایش داده است.

خصوصیات دموگرافیکی نفوس گابون قرار ذیل اند:

تراکم نفوس در 1km ²	۸/۸ نفر
تراکم نفوس در یک میل مربع	۲۳/۶ نفر
نفوس شهری	90.7%
نفوس دهاتی	9.3%
فیصدی شهری شدن	2.27% (2020 - 2025)
0 - 14 ساله	36.45% (مرد 413883 و زن 399374 نفر)
15-24 ساله	21.9% (مرد 254749 و زن 233770 نفر)
25 - 54 ساله	32.48% (مرد 386903 و زن 337776 نفر)
55 - 64 ساله	5.19% (مرد 58861 و زن 56843 نفر)
بالا تر از 65 ساله	3.98% (مرد 44368 و زن 44381 نفر)
تناسب جنسیت در هنگام تولد	1.03 مرد/ زن
تناسب جنسیت الی 14 سالگی	1.03 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 15 تا 24 سالگی	1.08 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 25 - 54 سالگی	1.12 مرد/ زن
تناسب جنسیت از 55 - 64 سالگی	1 مرد/ زن

د پانو شمیره: له 2 تر 4

تناسب جنسیت بالاتر	0.78 مرد/ زن
تناسب جنسیت در کل نفوس	1.08 مرد/ زن
تولد در هزار نفر	۲۶,۰۳ نفر
مرگ و میر در هزار نفر	۵,۶۷ نفر
رشد سالانه نفوس	2.4%
مرگ میر در هزار طفل نوزاد	28.56 (پسران 31.58 و دختران 25.46)
اوسط عمر در کل نفوس	69.7 سال
اوسط عمر در مردان	67.98 سال
اوسط عمر در زنان	71.48 سال
اوسط تولدات یک زن در طول عمر	۳/۳۱
اوسط سن مادران در زایمان اول	۱۹,۶
مرگ و میر زنان در هر ۱۰۰۰۰ تولد	۲۵۲ نفر

تقسیمات اداری: گابون دارای ۹ ولایت Provinces است: ایستوایر Estuaire، هوات اوگویی Haut-Ogooue، موین اوگویی Moyen-Ogooue، نگونی Ngounie، نیانگا Nyanga، اوگویی ایوندو Ogooue-Ivindo، اوگویی لولو Ogooue-Lolo، اوگویی مارتایم Ogooue-Maritime و وولو نمت Woleu-Ntem.

شهرها:

پورت جنتیل Port-Gentil، نفوس ۱۰۹۱۶۳ نفر،
فرانسوی Franceville، ۴۲۹۶۷ نفر،
اویم Oyem، ۳۰۸۷۰ نفر،
مواندا Moanda، ۳۰۱۵۱ نفر،
موایلا Mouila، ۲۲۴۶۹ نفر،
لمبارینی Lambarene، ۲۰۷۱۴ نفر،
تیچیبانگا Tchibanga، ۱۹۳۶۵ نفر.

نژاد: گابونی Gabonese 80.1% (بشمول فنگ Fang 23.2% - شیرا پونو/ویلی Shira-punu/Vili 18.9% - نزی دوما Nzebi-Duma 11.3% - ایمیدی تیکی Mbede-Teke 6.9% - کوتا کیلی Kota-Kele 4.9% - اوکاندی سوگو Tsogo 2.1% - Okande 2.1% - Pygmy 0.3% و سایرین 7.5%)، کامرونی Cameroonian 4.6% - مالی Malian 2.4% - بینین ها Beninese 2.1% - مردم که قبولی گابون را بدست آورده 1.6% - توگویی Togolese 1.6% - سنیگال ها Senegalese 1.1% - گانگولی ها Congolese 1% و سایرین 5.5% (بشمول کنشاسا، گینه استوایی و نایجیریا).

زبان: فرانسوی (رسمی)، فنگ Fang، ماین Myene، نزی Nzebi، باپونو/ایسچیرا Bapounou/Eschira و باندجایی Bandjabi (۲۰۲۱).

رسم الخط: لاتین.

دین و مذهب: رومن کاتولیک 42.3%، پروتستانت 12.3%، سایر مسیحی ها 27.4%، اسلام 9.8%، بی عقیده ها 0.6%، سایرین 0.5% و ناشناخته ها 7.1% (۲۰۱۲).

طرز حکومت: جمهوری ریاستی. اولین قانون اساسی گابون در سال ۱۹۶۱ تصویب شده بود که بتاريخ ۱۵ مارچ سال ۱۹۹۱ مورد تعدیل قرار گرفته و روز ۲۶ مارچ ۱۹۹۱ نافذ گردید. آخرین بازنگری این قانون اساسی به سال ۲۰۲۰ تعلق دارد.

رئیس جمهور فعلی این کشور برائیس اولیگویی نیگوما Brice OLIGUI Nguema (وظیفه: ۳ می ۲۰۲۵) میباشدند. رئیس جمهور گابون به رای مردم، برای ۴ سال تعیین میگردد که چند دوره کار کرده میتواند. انتخابات قبلی

ریاست جمهوری این کشور بتاريخ ۱۲ آپریل سال ۲۰۲۵ صورت گرفته و انتخابات بعدی در سال ۲۰۳۲ دایر خواهد شد.

رییس جمهور بحیث نخست وزیر نیز ایفای وظیفه مینماید و وزیرای کابینه توسط رییس جمهور تعیین میگرددند. شورای ملی گابون دارای دو جرگه است: سنا ۱۰۲ عضو دارد که از سوی شوری های شاروالی و محلات، برای ۶ سال انتخاب و دو دوره کار کرده میتوانند و دوم مجلس نماینده گان ۱۴۳ عضو دارد که به رای مردم برای ۵ سال انتخاب میگرددند. انتخابات گذشته سنای گابون بتاريخ ۳۰ جنوری و ۶ فبروری سال ۲۰۲۱ و مجلس نماینده گان بتاريخ ۶ و ۲۷ اکتوبر ۲۰۱۸ صورت گرفته و انتخابات آینده به ترتیب در سال ۲۰۲۵ دایر خواهد شد. سن رای دهی در این کشور ۱۸ سالگی و رای دهی عام میباشد.

نظام حقوقی گابون بر قوانین مدنی فرانسه و روایات عنعنوی مردم استوار است. ستره محکمه Supreme Court عالیترین ارگان قضایی این کشور است که سه دیوان دارد: قضایی، اداری و حسابی. به همین ترتیب محکمه قانون اساسی، محکمه استیناف و محکمه امنیت دولتی Court of State Security از جمله محاکم مهم گابون بحساب می آیند. گابون بعد ازین یک شبکه منظم محاکم شهری و منطقوی دارد، که به دعاوی مردم، دولت، شرکتهای و اتباع خارجه رسیده گی نموده و فیصله ها صادر مینماید.

احزاب سیاسی:

دایره اصلاحگران لیبرال Circle of Liberal Reformers (رهبر: جنرال جین بونیس آسلی - Gen. Jean-Boniface Assele)

اتحادیه دموکراتیک و جمهوری خواه Democratic and Republican Alliance (رهبر: دیدجوب دیونگو دی ندینج Didjob Divungui di Ndinge)

حزب دموکراتیک گابونیز Gabonese Democratic Party (رهبر: علی بونگو اندیمبا Ali Bongo Ondimba)

حزب مرکز مستقل گابون Independent Center Party of Gabon (رهبر: لوچیری گاهیل Luccheri Gahila)

حزب میراث و مدرنیته Legacy and Modernity Party (رهبر:)

جنبش برای تحریک Rally for Gabon (رهبر: پال ایمبی ابیسول Paul Mba Abessole).

گروه های فشار:

کنفدراسیون اتحادیه تجارت گابونها Gabones Trade Union Confederation (رهبر: مارتین آلینی Martin Allini)

و کنوانسیون ملی اتحادیه های تجارت در بخش آموزش و پرورش National Convention of Trade Unions in the education sector.

روز آزادی: ۱۷ اگست (۱۹۶۰ از فرانسه).

رخصتی ملی: روز آزادی ۱۷ اگست.

عضویت در ملل متحد UN: ۲۰ سپتمبر ۱۹۶۰

عضویت در مجامع جهانی:

ACP, AfDB, AU, BDEAC, CEMAC, FAO, FZ, G-24, G-77, IAEA, IBRD, ICAO, ICCT, ICRM, IDA, IDB, IFAD, IFC, IFRCs, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, IOM, IPU, ISO, ITSO, ITU, ITUC (NGOs), MIGA, NAM, OIC, OIF, OPCW, UN, UNCTAD, UNESCO, UNHRC, UNIDO, UNWTO, UPU, WCO, WHO, WIPO, WMO, WTO.

ببرق ملی: سه پارچه مساوی افقی و بالا سبز، میانه زرد و پایین آبی سبز. رنگ سبز نشاندهنده جنگلات، رنگ زرد یا طلایی نشاندهنده نور آفتاب و دایر استوا و آبی نشان دهنده آب دریاها پر آب درین کشور است.

سرود ملی: سرود ملی گابون The Concorde نام دارد که شعر و موزیک آنرا جورجس داماس Georges Damas در سال ۱۹۳۰ ترتیب و تنظیم نموده است.

نشان ملی: پلنگ سیاه Black Panther.